

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра трудового права

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА
ПРИРІВНЯНИХ ДО НИХ ОСІБ»**

Харків – 2023

Методичні матеріали та завдання для самостійної роботи і практичних занять з навчальної дисципліни «Соціальний захист військовослужбовців та прирівняних до них осіб» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2023. 27 с.

Укладачі: Г.О. Яковлева,
А.М. Юшко,
Є.П. Яригіна.

Затверджено на засіданні кафедри трудового права
(протокол № 2 від 06.09.2023 року)

ВСТУП

У зв'язку з запровадженням нової Воєнної доктрини України, підписанням угоди про асоціацію з Європейським Союзом, введенням на території України воєнного стану – значним пріоритетним напрямком є належний соціальний захист військовослужбовців та прирівняних до них осіб, а саме надання державою відповідних пільг, гарантій та компенсацій, які певним чином мають відшкодовувати додаткові навантаження, пов'язані з особливостями виконання обов'язків військової служби, що часто супроводжується ризиком для життя й здоров'я, а також приведення існуючих механізмів відповідно до стандартів ЄС та НАТО.

Метою навчальної дисципліни є формування теоретичних знань, засвоєння методологічних основ та здобуття практичних навичок застосування норм про правову природу й сутність соціального захисту та пенсійного забезпечення військовослужбовців та прирівняних до них осіб.

Завданнями навчального курсу є оволодіння знаннями про систему пільг, гарантій та компенсацій для військовослужбовців та прирівняних до них осіб; розуміння особливостей пенсійного забезпечення та соціального захисту осіб, звільнених з військової служби; про міжнародний досвід соціального захисту військовослужбовців тощо.

Курсанти (студенти) в результаті опанування навчальної дисципліни «Соціальний захист військовослужбовців та прирівняних до них осіб» повинні **знати:**

- законодавство в сфері соціального захисту та практику його застосування при вирішенні конкретних практичних завдань;
- законодавство в сфері прав та свобод військовослужбовців;
- систему пільг, гарантій та компенсацій для військовослужбовців та прирівняних до них осіб;
- особливості пенсійного забезпечення осіб, звільнених з військової служби;
- види пільг, гарантій і компенсацій учасникам бойових дій, особам з інвалідністю внаслідок війни та учасникам війни, підстави та порядок їх надання

Уміти:

- аналізувати законодавство, необхідне для вирішення колізійних ситуацій, що виникають в сфері соціального захисту військовослужбовців та прирівняних до них осіб;
- правильно застосовувати нормативно-правові акти до конкретних відносин;
- тлумачити чинне законодавство, що регулює права та обов'язки військовослужбовців;
- аналізувати тенденції юридичної практики в сфері соціального захисту населення та оцінювати їх з точки зору відповідності законодавству.

Навчання цієї дисципліни забезпечене програмою, текстами лекцій, навчальним посібником, завданнями, базами даних юридичної практики тощо і передбачає такі форми навчання як лекції, практичні заняття, колоквіуми, індивідуальні навчально-дослідницькі завдання, консультації, самостійну роботу курсантів (студентів).

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60 балів.

1. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
		Усього	У тому числі		
			Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
1	Загальні засади соціального і правового захисту військовослужбовців	8	2	2	4
2	Система пільг, гарантій та компенсацій для військовослужбовців та прирівняних до них осіб	20	4	6	10
3	Пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби	20	4	6	10
4	Соціальний захист ветеранів війни: учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни та учасників війни	12	2	4	6
	Усього годин / кредитів ECTS	60 / 2,0	12	18	30

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ПРИРІВНЯНИХ ДО НИХ ОСІБ»

Тема 1. Загальні засади соціального і правового захисту військовослужбовців

Поняття, принципи та система соціального захисту військовослужбовців та прирівняних до них осіб. Державна політика в сфері соціального захисту військовослужбовців та прирівняних до них осіб. Суб'єкти та об'єкти соціального захисту. Міжнародний досвід соціального захисту військовослужбовців.

Тема 2. Система пільг, гарантій та компенсацій для військовослужбовців та прирівняних до них осіб

Основні права та свободи військовослужбовців. Права військовослужбовців, пов'язані з проходженням служби. Види пільг, гарантій та компенсацій, встановлених для військовослужбовців. Гарантії грошового,

продовольчого, речового та іншого забезпечення військовослужбовців. Гарантії нормованого службового часу та часу відпочинку. Відпустки військовослужбовцям: порядок надання та відкликання з них. Гарантії щодо отримання освіти військовослужбовцями. Забезпечення військовослужбовців житлом. Пільги щодо охорони здоров'я, надання медичної допомоги, санаторно-курортного лікування. Пільги щодо безоплатного проїзду, безоплатного перевезення майна, безоплатного відправлення та отримання листів. Одноразова грошова допомога при звільненні з військової служби, її розміри, порядок призначення та виплати. Одноразова грошова допомога у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності, її розмір, порядок призначення та виплати.

Тема 3. Пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби

Загальні умови пенсійного забезпечення військовослужбовців. Пенсія за вислугу років та її розміри. Види служби та періоди часу, які зараховуються до вислуги років для призначення пенсії. Пільги щодо обчислення страхового стажу. Умови призначення та розмір пенсії по інвалідності. Пенсія в разі втрати годувальника: суб'єкти, умови та порядок призначення. Пенсії військовослужбовцям, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи. Пенсії за особливі заслуги. Порядок обчислення пенсії. Порядок призначення, виплати та перерахунку пенсії.

Тема 4. Соціальний захист ветеранів війни: учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни та учасників війни

Порядок та умови отримання статусу учасника бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни та учасника війни. Види пільг, гарантій і компенсацій учасникам бойових дій, особам з інвалідністю внаслідок війни та учасникам війни. Підстави та порядок надання пільг, допомог та компенсацій. Пільги сім'ям учасників бойових дій, які загинули.

3. ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Загальні засади соціального і правового захисту військовослужбовців

Питання для обговорення

1. Поняття «соціальний захист військовослужбовців» в правовому та економічному аспекті.
2. Принципи державної політики щодо соціального захисту військовослужбовців.
3. Основні засади державної політики у сфері соціального захисту військовослужбовців та прирівняних до них осіб.
4. Система соціального захисту військовослужбовців та прирівняних до них осіб.
5. Міжнародний досвід соціального захисту військовослужбовців.

Список літератури

- Болотіна Н.Б. Право людини на соціальний захист. К.: Знання, 2010. 107 с.
- Гуменюк І. Формування системи соціального захисту населення. *Право України*. 2007. №11. С. 44-47.
- Карпенко М.І. Система і повноваження органів, які здійснюють правову роботу у Збройних Силах України: навч. посіб. /За заг. ред. В.І. Кириленка. К.: РВЦ «Військовий інститут», 2010. 408 с.
- Коваль В.П. Аналіз окремих недоліків закріплення прав військовослужбовців як елементу правового статусу у чинному військовому законодавстві України про соціальний захист військовослужбовців. *Правове забезпечення оперативно-службової діяльності: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення*. Харків: Право, 2017. Вип. 8. С. 114-118.
- Кочемировська О.А., Пищуліна О.М. Основні напрямки оптимізації системи соціального захисту в Україні. К.: НІДС, 2012. 54 с.
- Медвідь Л.П. Соціальні права й свободи військовослужбовців в Україні: характеристика та реалізація. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2014. № 1. С. 115-129.
- Пашинський В.Й. Конституційно-правовий статус військовослужбовців в Україні. *Право України*. 2005. № 4. С. 39-42.
- Полякова О.С. Соціальний захист військовослужбовців. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: Юридичні науки . 2014. Вип. 5. Т. 1. С. 321-325.
- Сайнецький О. П. Зміст та особливості соціального забезпечення військовослужбовців як правового явища. *Митна справа*. 2013. № 5 (89). С. 204-209.

Тема 2. Система пільг, гарантій та компенсацій для військовослужбовців та прирівняних до них осіб

Питання для обговорення

1. Основні права та свободи військовослужбовців.
2. Права військовослужбовців, пов'язані з проходженням служби.
3. Види пільг, гарантій та компенсацій, встановлених для військовослужбовців.
4. Гарантії грошового, продовольчого, речового та іншого забезпечення військовослужбовців.
5. Гарантії нормованого службового часу та часу відпочинку.
6. Відпустки військовослужбовцям: порядок надання та відкликання з них.
7. Гарантії щодо отримання освіти військовослужбовцями.
8. Забезпечення військовослужбовців житлом.
9. Пільги щодо охорони здоров'я, надання медичної допомоги, санаторно-курортного лікування.
10. Пільги щодо безоплатного проїзду, безоплатного перевезення майна, безоплатного відправлення та отримання листів.
11. Одноразова грошова допомога при звільненні з військової служби, її розміри, порядок призначення та виплати.
12. Одноразова грошова допомога у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності, її розмір, порядок призначення та виплати.

1. Працівник бюджетної установи за власним бажанням підписав контракт про проходження військової служби у Збройних Силах України строком до закінчення особливого періоду.

На які пільги та гарантії він може розраховувати під час проходження військової служби за контрактом?

2. 05 березня Тимошук була попереджена, що у зв'язку з реорганізацією підприємства її буде звільнено за скороченням штату. У травні її звільнили з роботи за п. 1 ст. 40 КЗпП України. Вважаючи звільнення незаконним, Тимошук звернулася з позовною заявою до суду. Свої вимоги обґрунтувала тим, що вона є дружиною військовослужбовця і наразі він приймає безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення і захисті незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України.

Чи мають право її звільнити, чи має Тимошук перевагу як дружина учасника АТО? Якими нормами закону треба керуватися?

3. Слинько навчається в Полтаві й має полтавську реєстрацію. Оскільки власного житла він не має, на даний час він зареєстрований в одному з

гуртожитків. Він є членом сім'ї загиблого (померлого) військовослужбовця та у встановленому законодавством порядку отримав посвідчення члена сім'ї загиблого (померлого) військовослужбовця за місцем реєстрації.

Чи має він право на позачергове отримання житла як член сім'ї загиблого (померлого) військовослужбовця? Куди йому необхідно звернутися?

Список літератури

Богущий П.П. Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей»: наук.-практ. комент. / П.П. Богущий, О.В. Кривенко, А.О. Кривенко. Львів: АСВ, 2014. 214 с.

Жидченко К.П. Одноразова грошова допомога як елемент соціального захисту військовослужбовців Збройних Сил України. *Науковий вісник УжНУ*. Серія «Право». 2016. № 38. Т.1. С. 148-151.

Марко І.І. Грошове забезпечення: тенденції і перспективи. *Військо України*. 2003. № 9-10. С. 12-13.

Медвідь Л.П. Конституційне право військовослужбовців на житло. *Військова освіта і наука: сьогодні та майбутнє*: матеріали IX Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 22 листоп. 2013 р.). К.: ВІ КНУ, 2013. С. 313–314.

Медвідь Л.П. Соціальні права й свободи військовослужбовців в Україні: характеристика та реалізація. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2014. № 1. С. 115-129.

Опанасенко О.О. Адміністративно-правове регулювання відпусток для військовослужбовців під час дії особливого періоду. *Науковий вісник УжНУ*. Серія «Право». 2016. № 41. Т.2. С. 46-50.

Пашинський В.Й. Правове регулювання соціального і правового захисту військовослужбовців в Україні. *Військове право*. 2013. № 6. С. 102-110.

Шишлюк М.О. Матеріальне забезпечення у зв'язку з необхідністю компенсації окремих видатків як додатковий вид соціального захисту військовослужбовців. *Трудове законодавство: шляхи реформування*. 2013. С. 281-283.

Тема 3. Пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби

Питання для обговорення

1. Загальні умови пенсійного забезпечення військовослужбовців.
2. Пенсія за вислугу років та її розміри.
3. Види служби та періоди часу, які зараховуються до вислуги років для призначення пенсії. Пільги щодо обчислення страхового стажу.
4. Умови призначення та розмір пенсії по інвалідності.
5. Пенсія в разі втрати годувальника: суб'єкти, умови та порядок призначення.

6. Пенсії військовослужбовцям, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.
7. Пенсії за особливі заслуги.
8. Порядок обчислення пенсії.
9. Порядок призначення, виплати та перерахунку пенсії.

4. З 06 серпня 2014 року по 10 липня 2015 року Скрипчук безпосередньо приймав участь в антитерористичній операції (бойових діях), забезпечення її проведення і захисті незалежності, суверенітету та територіальній цілісності України в районі проведення антитерористичної операції у Донецькій та Луганській областях. Зазначені обставини підтверджено довідкою, наданою військовим комісаром Новописковського ОРВК від 21.07.2015 року, а також Скрипчук має посвідчення учасника бойових дій від 03.07.2015 року. Скрипчук звернувся до Управління Пенсійного фонду України за призначенням дострокової пенсії, оскільки має трудовий стаж більше 25 років, на підставі ст. 16 Закону України «Про пенсійне забезпечення» та п. 3 Прикінцевих положень Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», починаючи з дня звернення - з 20.08.2015 року. Проте Управління ПФУ зазначає, що перелік держав і періоди бойових дій на їх території визначено постановою Кабінету Міністрів України «Про організаційні заходи щодо застосування Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 8 лютого 1994 року № 63. Вказує на те, що згідно з вимогами постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку надання статусу учасника бойових дій особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення» від 20 серпня 2014 року № 413, особам, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення командирами (начальниками) військових частин (органу, підрозділу) чи іншого керівника установи, закладу надаються довідки про безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення. Зазначає, що відповідно до вимог абзацу другого ст. 8 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» час проходження військовослужбовцями служби в особливий період, що оголошується відповідно до Закону України «Про оборону України», зараховується до їх вислуги років, стажу роботи за спеціальністю, а також до стажу державної служби на пільгових умовах у порядку, який визначається Кабінетом Міністрів України.

Таким чином, у призначенні пенсії йому було відмовлено, мотивуючи тим, що особи, які були призвані під час мобілізації на військову службу на особливий період не віднесені до категорії осіб, які мають право на достроковий вихід на пенсію.

Чи правомірна відмова Управління ПФУ? Якою має бути відповідь адвоката?

5. Михайлов з 31.12.2006 року перебуває на обліку в управлінні Пенсійного фонду України (далі - ПФУ), та отримує пенсію відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб». Михайлов звернувся до ПФУ з запитом щодо надання копії довідки про розмір грошового забезпечення та інформації щодо проведення перерахунку пенсії та її виплати з 01.01.2016 у зв'язку з набуттям чинності Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення гарантій соціального захисту колишніх працівників органів внутрішніх справ України та членів їх сімей» та постанови Кабінету Міністрів України № 988 від 11.11.2015 року «Про грошове забезпечення поліцейських Національної поліції». На виконання запиту Михайлов отримав копію довідки про розмір грошового забезпечення для перерахунку пенсії від 01 травня 2017 року. Також ПФУ у своєму листі від 01 червня 2017 року було повідомлено Михайлову, що перерахунок та виплату перерахованої пенсії буде проведено після виділення додаткових коштів з Державного бюджету України.

Чи має Михайлов право на перерахунок пенсії? Якими нормативно-правовими актами визначено процедуру перерахунку пенсії? Що є підставою для проведення Михайлову перерахунку пенсії? Чи правомірна бездіяльність ПФУ щодо не проведення перерахунку та виплати пенсії з посиланням на відсутність відповідних бюджетних асигнувань?

6. Медведєв звільнений з військової служби у зв'язку з реформуванням Збройних Сил України, згідно наказу Міністра оборони України від 01 грудня 2004 року. 11 травня 2015 року Медведєву виповнилося 45 років і 25 червня 2015 року він звернувся до ПФУ із заявою про призначення пенсії за вислугу років при наявності 17 років вислуги років на день звільнення. Листом від 03 липня 2015 року ПФУ відмовив позивачу у призначенні пенсії за вислугу років, мотивуючи тим, що у відповідача відсутній необхідний стаж для призначення вказаної пенсії. Не погодившись з такими діями ПФУ, Медведєв звернувся до суду з позовом про їх оскарження та зобов'язання ПФУ призначити йому пенсію за вислугу років з 11 травня 2015 року.

Чи правомірні дії ПФУ щодо відмови Медведєву у призначенні пенсії за вислугу років? Як повинен вирішити справу суд?

7. Іванов проходив дійсну військову службу в ЗСУ на посаді заступника начальника інституту з наукової роботи Харківського інституту та був звільнений у запас у 2004 р. Він отримує пенсію за вислугою років.

Постановою КМУ «Про упорядкування структури та умов грошового забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу» від 07.11.2007 р. № 1294, прийняте рішення щодо встановлення та виплати грошового забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу. Тому з урахуванням ч. 3 ст. 63 ЗУ «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» від 09.04.1992 р. № 2262-

ХІІ та п. 1 Постанови КМУ від 13.02.2008 р. № 45 головним управлінням ПФУ Іванову було перераховано пенсію з 01.01.2008 р. на підставі довідки про розмір грошового забезпечення для перерахунку пенсії, виданої Харківським обласним військовим комісаріатом. Наказом Міністра оборони України від 28.07.2008 р. № 377 затверджено схему розмірів посадових окладів за основними типовими посадами керівного та наукового складу офіцерів військових навчальних закладів (військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів України) і наукових установ Збройних Сил України. Міноборони своїм листом від 29.08.2008 р. повідомило Пенсійний фонд України про необхідність підготовки ГУПФУ списків осіб, пенсії яких підлягають перерахунку у зв'язку з набуттям чинності Наказу № 377. Але орган ПФУ не здійснив дії щодо перерахунку пенсії Іванову. В обґрунтування своєї позиції ГУПФУ зазначено, що оскільки Кабінетом Міністрів України після проведення перерахунку пенсій з 01.01.2008 р. на підставі Постанови № 1294, рішень стосовно змін грошового забезпечення військовослужбовців не приймалось, підстав для перерахунку пенсій з виданням Наказу Міністром оборони України від 28.07.2008 р. № 337, немає. Крім того, 30.12.2013 р. набрав чинності Наказ Міністра оборони України «Про затвердження схем розмірів посадових окладів військовослужбовців військових навчальних закладів (військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів України) і наукових установ Збройних Сил України» від 27.11.2013 р. № 814, яким визнано таким, що втратив чинність наказ № 337.

Проаналізуйте викладену ситуацію. Чи є протиправною бездіяльність головного управління ПФУ?

Список літератури

Довідник з питань соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей, ветеранів Великої Вітчизняної війни, військової служби і військових пенсіонерів та інших громадян похилого віку в Україні / Під ред. генерал-полковника В.І. Собкова. К., 2006 р. 540 с.

Жидченко К.П. Одноразова грошова допомога як елемент соціального захисту військовослужбовців Збройних Сил України. *Науковий вісник УжНУ*. Серія «Право». 2016. № 38. Т.1. С. 148-151.

Сайнецький О.П. Зміст та особливості соціального забезпечення військовослужбовців як правового явища. *Митна справа*. 2013. № 5 (89). С. 204-209.

Шишлюк М.О. Матеріальне забезпечення у зв'язку з необхідністю компенсації окремих видатків як додатковий вид соціального захисту військовослужбовців. *Трудове законодавство: шляхи реформування*. 2013. С. 281-283.

Тема 4. Соціальний захист ветеранів війни: учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни та учасників війни

Питання для обговорення

1. Порядок та умови отримання статусу учасника бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни та учасника війни.
2. Види пільг, гарантій і компенсацій учасникам бойових дій, особам з інвалідністю внаслідок війни та учасникам війни.
3. Підстави та порядок надання пільг, допомог та компенсацій.
4. Пільги сім'ям учасників бойових дій, які загинули.

8. Молодший сержант Сташко у період з квітня 2015 по серпень 2015 р. приймав безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення і захисті незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України в районі проведення антитерористичної операції на території Донецької області, що підтверджується відповідною довідкою. Під час проходження військової служби військовослужбовець Сташко загинув. Його мати звернулась до обласного військового комісаріату із заявою про видачу посвідчення члена сім'ї загиблого (померлого) військовослужбовця. Листом від 18 серпня 2016 р. їй було відмовлено у наданні статусу члена сім'ї загиблого (померлого) військовослужбовця та повідомлено, що документи щодо видачі посвідчення члена сім'ї загиблого (померлого) військовослужбовця повертаються без реалізації. З тексту зазначеного листа вбачається, що підставою для відмови, стало те, що Сташко загинув внаслідок пострілу з вогнепальної зброї, намір не визначено, при цьому концентрація етилового спирту, яка була виявлена в його крові та сечі, при житті могла б відповідати алкогольному сп'янінню середнього ступеню.

Чи законні дії ОВК щодо відмови у наданні статусу члена сім'ї загиблого (померлого) військовослужбовця? Який порядок видачі відповідного посвідчення?

9. Іванов з квітня 2013 року є військовослужбовцем Збройних Сил України, за контрактом. З травня 2014 року приймає участь в антитерористичній операції на Сході країни. Вважає, що це є підставою для розповсюдження на нього пільг передбачених ст. 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», до якого були внесені зміни Законом України від 06.05.2014 року «Про внесення змін до статті 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту». Іванов вважає, що з набранням чинності Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», а саме, з 23.05.2014 року, йому та членам його родини – матері та сестрам, які проживають разом з ним, повинні нараховуватися пільги по оплаті житла та комунальних послуг в розмірі 75 %

знижки, у зв'язку з чим 30.10.2014 року його мати подала до Управління праці та соціального захисту населення відповідну заяву. Управління не включило до Єдиного державного автоматизованого реєстру осіб, які мають право на пільги, інформацію відносно нього, як учасника бойових дій та членів його сім'ї, як членів сім'ї учасника бойових дій, на підставі заяви матері від 30.10.2014 року та довідки учасника антитерористичної операції. В свою чергу, Управління зазначило, що статус учасника бойових дій Іванов отримав 10 квітня 2015 року, проте з заявою про призначення пільг по сплаті житлово-комунальних послуг він звернувся лише 06 травня 2015 року і саме з цієї дати лише відносно нього нараховані пільги.

З якої дати на Іванова поширюються положення Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» та має бути призначена пільга? Чи відносяться мати та неповнолітні сестри до членів сім'ї Іванова та чи наявні у них права на отримання пільг, встановлених Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», а також періоду, з якого ці пільги мають бути призначені?

10. 21.04.2017 ліквідаційною комісією ГУ МВС України у Луганській області відносно Лаврова до Комісії МВС України з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій, учасниками війни направлені наступні матеріали для надання статусу учасника бойових дій: довідка про безпосередню участь Лаврова в Антитерористичній операції, забезпеченні її проведення і захисті незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України у період з 13.02.2015 по 07.05.2015 р.; згода на збирання та обробку персональних даних; копія паспорта Лаврова; копія його ідентифікаційного коду; витяги з наказів Першого заступника керівника Антитерористичного Центру при Службі безпеки України (по стройовій частині) про перебування у складі сил та засобів, які залучаються та беруть участь в Антитерористичній операції на території Донецької та Луганської областей, забезпеченні її проведення, з метою виконання службових завдань. Рішенням Комісії МВС України з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій, учасниками війни від 10 липня 2017 р. Лаврову замість статусу учасника бойових дій був наданий статус учасника війни.

Адвокат Лаврова звернувся до Департаменту персоналу, організації освітньої та наукової діяльності МВС України із адвокатським запитом щодо встановлення обставин надання Лаврову статусу учасника війни. Так, відповідно до листа Департаменту персоналу, організації освітньої та наукової діяльності МВС України повідомлено про те, що за результатами вивчення надісланих документів встановлено, що Лавров у період з 13.02.2015 по 07.05.2015 перебував в районах проведення АТО. Проте наказів про безпосереднє залучення до проведення антитерористичної операції або інших офіційних документів, що містять достатні докази про безпосередню участь особи у виконанні завдань антитерористичної операції у районах її проведення на розгляд Комісії МВС не надано. А тому, рішення про надання статусу

учасника бойових дій або відмову у наданні такого статусу Лаврову Комісією МВС не приймалось.

Проаналізуйте викладену ситуацію. До якого висновку повинен прийти суд?

11. Згідно з актом обстеження побутових умов проживання Чумака від 09 грудня 2015 року, комісією в складі депутатів сільської ради та сусідів обстежено побутові умови проживання учасника антитерористичній операції, інваліда II групи, та встановлено наступне: будинок належить його матері, в зв'язку з конфліктною ситуацією з матір'ю, Чумак проживає в кімнаті 6 кв.м., в будинку є світло, газ, але немає водопроводу, каналізації, зручності відсутні. Комісія прийшла до висновку, що позивач потребує поліпшення житлових умов. Рішенням від 23 вересня 2015 року виконавчого комітету Савонківської сільської ради Сильківського району «Про взяття на квартирний облік», вирішено взяти Чумака, інваліда II групи АТО, який проживає з мамою, на квартирний облік при виконкомі Савонківської сільської ради. Згідно листа голови Сильківської районної державної адміністрації від 18.01.2016, на адвокатський запит повідомлено, що рішенням комісії з розгляду питань про виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення членам сімей загиблих військовослужбовців, які безпосередньо брали участь в антитерористичній операції, а також інвалідам 1-2 групи з числа військовослужбовців, які брали участь у зазначеній операції та потребують поліпшення житлових умов у Сильківському районі, Чумаку було відмовлено у зв'язку з тим, що він перебуває на квартирному обліку за місцем проживання із порушенням норм ст. ст. 34, 47 Житлового Кодексу Української РСР, а тому для прийняття рішення про призначення грошової компенсації немає законних підстав.

Якими нормативно-правовими актами регулюються правовідносини, що виникли між Чумаком та Сильківською районною державною адміністрацією? Чи правомірні дії РДА щодо відмови Чумаку в отриманні грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення?

Список літератури

Довідник з питань соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей, ветеранів Великої Вітчизняної війни, військової служби і військових пенсіонерів та інших громадян похилого віку в Україні / Під ред. генерал-полковника В.І. Собкова. К., 2006 р. 540 с.

Шестерняк Р.В. Соціальний і правовий захист учасників АТО. *Правове забезпечення оперативно-службової діяльності: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення*. Харків: Право, 2016. Вип. 7. С. 67-70.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правові акти

Загальна декларація прав людини 10.12.1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text.

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 04.11.1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права 16.12.1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text.

Європейська соціальна хартія (переглянута 03.05.1996 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text.

Конституція України від 28.06.1996р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України № 2232-XII від 25.03.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text>.

Про державні гарантії соціального захисту військовослужбовців, які звільняються із служби у зв'язку з реформуванням Збройних Сил України, та членів їхніх сімей: Закон України № 1763-IV від 15.06.2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1763-15#Text>.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України № 1058-IV від 09.07.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text>.

Про міжнародні договори України: Закон України № 1906-IV від 29.06.2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>.

Про пенсії за особливі заслуги перед Україною: Закон України № 1767-III від 01.06.2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1767-14#Text>.

Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб: Закон України № 2262-XII від 09.04.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2262-12#Text>.

Про пенсійне забезпечення: Закон України № 1788-XII від 05.11.1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1788-12#Text>.

Про поліпшення матеріального становища учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни: Закон України № 1603-IV від 16.03.2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1603-15#Text>.

Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України № 2011-XII від 20.12.1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text>.

Про соціальні послуги: Закон України № 2671-VIII від 17.01.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>.

Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту: Закон України № 3551-XII від 22.10.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12#Text>.

Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України № 796-XII від 28.02.1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/796-12#Text>.

Про забезпечення належним медичним обслуговуванням військовослужбовців та осіб рядового і начальницького складу, які зазнали поранення, контузії чи іншого ушкодження здоров'я під час подій на сході України: постанова Верховної Ради України № 1286-VII від 29.05.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1286-18#Text>.

Про додаткові заходи щодо соціального захисту учасників антитерористичної операції: указ Президента України № 150/2015 від 18.03.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/150/2015#Text>.

Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 18 лютого 2015 року «Про заходи щодо створення належної матеріально-технічної бази для лікування, реабілітації та оздоровлення військовослужбовців та інших осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, а також учасників бойових дій та інвалідів війни»: указ Президента України № 140/2015 від 12.03.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/140/2015#Text>.

Деякі питання грошового забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та поліцейських: постанова Кабінету Міністрів України № 18 від 20.01.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/18-2016-%D0%BF#Text>.

Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану: постанова Кабінету Міністрів України № 168 від 28.02.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2022-%D0%BF#Text>.

Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб: постанова Кабінету Міністрів України № 704 від 30.08.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/704-2017-%D0%BF#Text>.

Про затвердження Порядку надання та позбавлення статусу учасника бойових дій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення чи у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення: постанова Кабінету Міністрів України № 413 від 20.08.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/413-2014-%D0%BF#Text>.

Про затвердження Порядку проведення перерахунку пенсій, призначених відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 17 липня 1992 р. № 393: постанова Кабінету Міністрів України № 45 від 13.02.2008 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/45-2008-%D0%BF#Text>.

Про організацію надання соціальних послуг: постанова Кабінету Міністрів України № 587 від 01.06.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587-2020-%D0%BF#Text>.

Про перерахунок пенсій особам, які звільнені з військової служби, та деяким іншим категоріям осіб: постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 103. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103-2018-%D0%BF#n54>.

Про порядок надання пільг, передбачених Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»: постанова Кабінету Міністрів України № 94 від 16.02.1994 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/94-94-%D0%BF#Text>.

Про порядок обчислення вислуги років, призначення та виплати пенсій і грошової допомоги особам офіцерського складу, прапорщикам, мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби та військової служби за контрактом, особам начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ, поліцейським, співробітникам Служби судової охорони та членам їхніх сімей: постанова Кабінету Міністрів України № 393 від 17.07.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393-92-%D0%BF#Text>.

Про затвердження Інструкції з організації роботи із забезпечення соціальними виплатами осіб, звільнених з військової служби у Збройних Силах України, та членів їх сімей у Міністерстві оборони України: наказ Міністра оборони України № 937 від 31.12.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0073-15#Text>.

Порядок виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяким іншим особам: наказ Міністерства оборони України № 260 від 07.06.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0745-18#n21#Text>.

Про затвердження Порядку подання та оформлення документів для призначення (перерахунку) пенсій відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб»: постанова Правління Пенсійного Фонду України № 3-1 від 30.01.2007 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0135-07#Text>.

Література

Gnatenko K.V., Vapnyarchuk N.M., Vetukhova I.A., Yakovleva G.O., Sydorenko A.S. Ukrainian social welfare system development in the context of European integration. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*. 2020. Vol. 27. No. 4. P.242-254.

Gnatenko K.V., Vapnyarchuk N.M., Vetukhova I.A., Yakovleva G.O., Sydorenko A.S. Principles of the Ukrainian social welfare system in the context of European integration. *Journal of Public Affairs*. 2021. URL: <https://doi.org/10.1002/pa.2673>.

O.M.Yaroshenko, N.M.Vapnyarchuk, S.V.Lozerovoi, G.O.Yakovleva, O.A.Yakovlyev. General Compulsory Medical Insurance: World Experience //

Journal of Advanced Research in Law and Economics Fall 2018 Volume IX, Issue 5(35). С. 1829-1838.

Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т.: Право соціального забезпечення. Київ: Видавництво Людмила, 2020. 912 с.

Основні права військовослужбовців: довідник. URL: https://www.mil.gov.ua/content/social_adaptation/osnovni_prava_vs_2020.pdf.

Пенсійне забезпечення: підручник / О. М. Ярошенко, С. М. Прилипко, А. М. Слюсар та ін.; за ред. О. М. Ярошенка. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2017. 308 с.

Право соціального забезпечення: підручник / О. М. Ярошенко, А. М. Слюсар, І. А. Ветухова та ін.; за ред. О. М. Ярошенка. Харків: Право, 2019. 376 с.

Правове забезпечення оплати праці державних службовців: актуальні проблеми теорії та практики: монографія / О. М. Ярошенко, А. М. Слюсар, О. А. Яковлев, Г. О. Яковлева та ін.; за заг. ред. проф. О. М. Ярошенка. Харків: Юрайт, 2018. 260 с.

Правове регулювання соціального захисту осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: монографія / за наук. ред. О. М. Ярошенка. Харків: Юрайт, 2014. 336 с.

Правові проблеми трудового та пенсійного законодавства України в контексті євроінтеграції: монографія / Н.М. Хуторян, Я.В. Сімутіна, М.М. Шумило та ін. Київ: Ніка-Центр, 2017. 256 с.

Проблеми застосування трудового та пенсійного законодавства: монографія / Н.М. Хуторян, Я.В. Сімутіна, М.М. Шумило та ін. Київ: Ніка-Центр, 2015. 315 с.

Рішення Конституційного Суду України, правові позиції та висновки Верховного Суду України та Великої Палати Верховного Суду щодо вирішення трудових спорів: наук. вид. / О. М. Ярошенко, І. П. Жигалкін, О. Є. Луценко. Харків: Юрайт, 2020. 264 с.

Справедливе грошове забезпечення як основна форма соціального захисту військовослужбовців України: монографія / О.М. Ярошенко, О.Г. Серeda, Г.О. Яковлева, О.Є. Луценко, О.В. Удовенко, Є.П. Яригіна; за заг. ред. проф. О.М. Ярошенка. Харків: Юрайт, 2022. 352 с.

Юшко А. М, Чижов Д. А. Перспективи розвитку законодавства про соціальний захист учасників АТО/ООС. *Право та інноваційне суспільство*. 2019. № 2 (13). URL: http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2019/12/Yushko_Chyzhov13.pdf.

Яковлева Г.А. К проблеме правового регулирования социальной защиты внутренне перемещенных лиц. *Право и политика*. 2016. № 3. С. 31-36.

Яковлева Г.А. К проблеме соотношения социальной защиты и социального обеспечения. *Право и Закон*. 2016. № 3. С. 103-108.

Яковлева Г. О. Проблеми правового регулювання та шляхи вдосконалення правового статусу суб'єктів права соціального забезпечення: монографія. Харків: Право, 2018. 336 с.

Яковлєва Г.О. До визначення поняття та природи соціальних ризиків у праві соціального забезпечення. *Право та інновації*. 2018. № 2 (22). С. 49-53.

Яковлєва Г.О. Зміст поняття конституційного права людини на соціальний захист. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 2 (252). С. 100-104.

Яковлєва Г.О. Міжнародно-правові стандарти права людини на соціальне забезпечення. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. № 2. Т. 1. С. 34-38.

Яковлєва Г.О. Особливості нормативно-правового визначення змісту соціального ризику у праві соціального забезпечення. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Випуск 4. С. 98-102.

Яковлєва Г.О. Проблеми класифікації принципів права соціального забезпечення. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. № 1. С. 106-110.

Яковлєва Г.О. Соціальна підтримка як вид соціального забезпечення в Україні. *Visegrad journal on human rights*. 2016. № 6/1. С. 191-196.

Яковлєва Г.О. Класифікація суб'єктів права соціального забезпечення. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2016. № 2. С. 173-177.

Ярошенко О. М. Соціально-правовий вимір держави Україна в умовах євроінтеграції. *Право України*. 2016. № 8. С. 9-17.

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота здобувачів освіти здійснюється у таких формах:

- підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи;
- опрацювання наукової та навчальної літератури, законодавчих актів;
- робота над кейсами з питань проходження військової служби за контрактом;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять, колоквіумів і тестування.

6. ПРОГРАМНІ ПИТАННЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ПРИРІВНЯНИХ ДО НИХ ОСІБ»

1. Поняття та система соціального захисту військовослужбовців та прирівняних до них осіб.
2. Принципи соціального захисту військовослужбовців та прирівняних до них осіб.
3. Основні засади державної політики у сфері соціального захисту військовослужбовців та прирівняних до них осіб.
4. Джерела правового регулювання соціального захисту військовослужбовців та прирівняних до них осіб в Україні.
5. Суб'єкти соціального захисту військовослужбовців та прирівняних до них осіб.
6. Права та свободи військовослужбовців та прирівняних до них осіб. Права військовослужбовців, пов'язані з проходженням служби.
7. Види пільг, гарантій та компенсацій, встановлених для військовослужбовців.
8. Гарантії грошового, продовольчого, речового та іншого забезпечення військовослужбовців.
9. Гарантії нормованого робочого часу, часу відпочинку.
10. Відпустки військовослужбовців: порядок надання та відкликання з них.
11. Гарантії щодо отримання освіти військовослужбовцями.
12. Порядок та умови забезпечення військовослужбовців житлом.
13. Пільги щодо охорони здоров'я, надання медичної допомоги, санаторно-курортного лікування.
14. Пільги щодо безоплатного проїзду, безоплатного перевезення майна, безоплатного відправлення та отримання листів.
15. Одноразова грошова допомога при звільненні з військової служби, її розміри, порядок призначення та виплати.
16. Пільги для військовослужбовців та прирівняних до них осіб щодо обчислення страхового стажу.
17. Одноразова грошова допомога у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності, її розміри, порядок призначення та виплати.
18. Джерела правового регулювання пенсійного забезпечення осіб, звільнених з військової служби.
19. Суб'єкти пенсійного забезпечення осіб, звільнених з військової служби.
20. Загальні умови та види пенсійного забезпечення військовослужбовців.
21. Пенсія за вислугу років та її розміри. Види служби та періоди часу, які зараховуються до вислуги років для призначення пенсії.

22. Особливості призначення пенсій військовослужбовцям, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.
23. Умови призначення та розміри пенсії по інвалідності для військовослужбовців.
24. Суб'єкти, умови, розміри та порядок призначення пенсії у разі втрати годувальника.
25. Порядок обчислення, призначення, виплати та перерахунку пенсії особам, звільненим з військової служби.
26. Джерела правового регулювання соціального захисту ветеранів війни.
27. Поняття і зміст статусу ветеранів війни.
28. Співвідношення понять «ветерани війни», «учасники бойових дій» та «особа з інвалідністю внаслідок війни».
29. Пільги для осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною.
30. Порядок та умови отримання статусу учасника бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни та учасника війни.
31. Загальна характеристика пільг, гарантій і компенсацій учасникам бойових дій, особам з інвалідністю внаслідок війни та учасникам війни.
32. Види грошових виплат учасникам бойових дій, особам з інвалідністю внаслідок війни та учасникам війни.
33. Види пільг для учасникам бойових дій, особам з інвалідністю внаслідок війни та учасникам війни.
34. Пільги сім'ям учасників бойових дій, які загинули.
35. Особливості медичного обслуговування учасникам бойових дій, особам з інвалідністю внаслідок війни та учасникам війни.
36. Надання технічних та інших засобів реабілітації учасникам бойових дій, особам з інвалідністю внаслідок війни та учасникам війни.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ УСПІШНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Соціальний захист військовослужбовців та поранених до них осіб» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

– контроль якості засвоєння курсантами (студентами) програмного матеріалу навчальної дисципліни на *практичних заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, вирішення практичних завдань або задач, участь у розробці кейсу, підготовка презентації, есе, реферату тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки курсанта (студента) у вивченні поточного матеріалу. У ході практичного заняття курсант (студент) може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

– контроль якості засвоєння курсантами (студентами) програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквіумів.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль				Самостійна робота курсантів (студентів)	Підсумкова оцінка знань (диференційований залік)
Модуль № 1		Модуль № 2			
п/з	колоквіум	п/з	колоквіум		
max 20	max 20	max 20	max 20	max 20	max 100

Критерії оцінювання результатів навчання

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки
	4	Добре засвоєння матеріалу з тематики, але є окремі помилки
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу
Колоквіум	Max 20	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок
	15	Добре засвоєння матеріалу з тем, але є окремі помилки
	10	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу

Оцінка самостійної роботи курсанта (студента)		Max 20	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження, вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні та практичні висновки
		15	У роботі розкрито основні положення теми, але є деякі неточності у викладенні матеріалу, теоретичні поняття недостатньо підкріплено фактичними даними
		10	Основні положення теми розкрито, але деякі питання висвітлено неповно. Студент добре володіє матеріалом, але відсутня творчість та самостійність у дослідженні
		5	Основні теоретичні питання висвітлено поверхнево, теоретичні положення не підкріплені фактичним матеріалом, немає висновків або висновки не мають самостійного характеру, студент слабо володіє матеріалом
		Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок, немає висновків, студент не володіє матеріалом роботи. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності
Диференційований залік	зараховано	100	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах і концепціях навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з навчальної дисципліни й використання отриманих знань у практичній роботі.
		90	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
		85	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповідях суттєвих помилок.

			2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
		75	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки й суттєві неузгодженості у відповідях за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
		70	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповідях за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
		60	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповідях на питання.
	не зараховано	55	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34

ЗМІСТ

Вступ	3
1. Загальний розрахунок годин лекцій, практичних занять, самостійної роботи	5
2. Програма навчальної дисципліни «Соціальний захист військовослужбовців та прирівняних до них осіб»	5
3. Завдання до практичних занять та самостійної роботи	7
4. Список рекомендованих джерел	16
5. Самостійна робота	20
6. Програмні питання з навчальної дисципліни «Соціальний захист військовослужбовців та прирівняних до них осіб»	20
7. Критерії оцінки успішності здобувачів освіти	22